

Školní vzdělávací program pro školní družinu

Školní družina při Základní škole Čeperka, okres Pardubice

K. Světlá 75, Čeperka
533 45 Opatovice nad Labem

ŠKOLA ČEPERKA
plná života

Platnost: od 1.září 2007

Autoři: Mgr. Lenka Burešová, ředitelka školy
Eva Pleskotová, vychovatelka

Obsah

1. Identifikace ŠD.....	str. 3
2. Charakteristika ŠD	str. 3
2.1. Velikost a vnitřní organizace.....	str. 3
2.2. Materiální, ekonomické a personální podmínky.....	str. 3
3. Zaměření a cíle.....	str. 4
4. Program výchovy a vzdělávání	str. 5
5. Časový plán	str. 11
6. Organizace činnosti.....	str. 12
7. Přílohy:	
– roční plán činností	
– provozní řád školní družiny	
– vnitřní řád školní družiny	
– směrnice pro stanovení výše úplaty ve školní družině	

1. Identifikace ŠD

Základní údaje o ŠD

Adresa: ŠD při Základní škole Čeperka, okres Pardubice, K. Světlé 75, 533 45 Čeperka

IZO školní družiny: 117 500 429

Zřizovatel: Obecní úřad Čeperka

Ředitelka školy: Mgr. Lenka Burešová

Vychovatelka: Eva Pleskotová

Provoz ŠD: 11, 40 – 16,00 h

Telefon: 466 941 021

E-mail: eva.pleskotova@volny.cz
zs.ceperka@volny.cz

2. Charakteristika ŠD

Školní družina slouží především k odpočinku, dále rozvoji zájmů žáků v době po vyučování, k efektivnímu využití volného času. Školní družina také dává prostor pro komunikaci mezi dětmi navzájem, rodiči a vychovatelkou. Školní družinu (dále jen ŠD) navštěvují žáci 1. – 5. ročníku základní školy. Její činnost vychází z pedagogiky volného času. Cílem je snaha o vytvoření místa pro odpočinek žáků po vyučování a zároveň přispění k cílenému ovlivňování jejich volného času.

2. 1. Velikost a vnitřní organizace zařízení

Školní družina je součástí základní školy a nachází se v budově školy. Tvoří ji jedno oddělení. Maximální kapacita je 30 žáků. Školní družina poskytuje svou činnosti každodenně, a to v závislosti na rozvrhu základní školy pro příslušný školní rok. Nejdříve zahajuje svou činnost po 4. vyučovací hodině. Činnost družiny je uzavřena v 16 hodin.

2. 2. Materiální, ekonomické a personální podmínky

2. 2. 1. Prostorové a materiální

Pro svou činnost využívá vyčleněnou prostornou místnost, která slouží jako družina. (během vyučování jako učebna jazyka). Místnost je součástí základní školy. V této místnosti žáci pobývají ráno před začátkem vyučování, kde je zajištěn dohled. Vybavení místnosti odpovídá činnostem a aktivitám ŠD - školní kuchyňka, která je součástí místnosti, slouží k praktickým činnostem, počítačová učebna, herní prostor, stoly pro skupinovou práci k herním aktivitám, odpočinkový kout k relaxaci. K zájmovým činnostem jsou k dispozici učebna keramiky a výchov, videomístnost s knihovnou, k pohybovým aktivitám tělocvična, venkovní školní hřiště, průlezky, prostor školní zahrady. ŠD využívá i prostor obecního hřiště, dětského hřiště či nedalekého lesa. Vybavení a materiální podmínky ŠD jsou vyhovující. Školní družina je vybavena hrami (stolní, interaktivní apod.), hračkami (pro dívky i chlapce), stavebnicemi, výtvarnými potřebami i pomůckami. Hry, pomůcky i prostředí družiny je pravidelně obnovováno podle finančních možností. K dispozici je i počítačová místnost v těsné blízkosti. Počítače jsou připojeny na internet, jsou vybaveny výukovými programy.

Stravování je zajištěno v budově ŠJ, která je součástí místní mateřské školy a nachází se v dosahu budovy základní školy.

2. 2. 2. Ekonomické

Poplatek za ŠD je přesně stanoven ve směrnici Stanovení výše úplaty ve školní družině, která je součástí přílohy tohoto dokumentu.

2. 2. 3. Personální

Pro činnost školní družiny je vyčleněn pedagogický pracovník – vychovatel, který splňuje potřebnou kvalifikaci. Zúčastňuje se akreditovaných vzdělávacích akcí a seminářů. Zároveň plní funkci školního preventisty. Je iniciátorem a průvodcem dítěte při činnostech, které motivuje,

navozuje, přímo nebo nepřímo řídí, hodnotí. Rozvíjí sociální kompetence důležité nejen pro učení, ale i pro další rozvoj žáků: zdravé sebevědomí, schopnost být sám sebou, umět žít v sociální skupině i v multikulturní společnosti, vytvořit základy pro celoživotní učení a osvojit si základní lidské a etické hodnoty.

3. Zaměření a cíle

Školní vzdělávací program ŠD vychází ze zaměření a cílů, které jsou definované Školním vzdělávacím programem.

Naše zaměření:

- **Na cestě k sobě i k druhým**

Na cestě za vzděláním se jedinec, žák, neustále vyvíjí, stále poznává nové jevy, poznatky, ale zejména se učí poznávat sám sebe, své myšlenky, myšlení, postoje. Připravené prostředí ho má podněcovat a vést k vlastnímu sebehodnocení. Důležité je i uvědomění si své pozice v kolektivu ostatních žáků a snahu vybudovat a obhájit si své „místo.“ Respektujeme jedinečnost jednotlivce. Vedeme žáka k odpovědnosti za své učení a chování. Pracujeme se sebereflexí jak v oblasti učení, tak i v chování. Učením spolupráce, vzájemné pomoci se žáci učí vytvářet hezké vztahy k druhým lidem. Typ málotřídní školy otevírá veliké možnosti právě v této rovině.

- **Na cestě k přírodě**

Činnost ve školní družině respektují principy trvale udržitelného rozvoje. Vedeme žáky k citlivému vztahu k přírodě, ke všemu živému a ukazujeme jim jak žít dle ekologických a environmentálních principů. Zejména chápat člověka jako součást přírody, chápat základní ekologický cyklus, souvislosti časové i prostorové. Uplatňovat globální, celistvý přístup ke světu. Velmi důležité je také vytvářet pohodu a zdravé prostředí. Vytváření příjemného prostoru a podmínek napomáhá vytváření pozitivního klimatu ve škole. Cílem je prožívat hezké okamžiky v příjemném a zdravém prostředí.

- **Na cestě od tradic k praktickému životu**

Smyslem je vybavit žáka základními klíčovými kompetencemi – schopnosti k učení a k řešení problémů, správně komunikovat, sociálními a personálními kompetencemi, občanskými i pracovními. Hlavním posláním školní družiny je vzdělávat v souladu s možnostmi a schopnostmi žáka s porozuměním a využitím pro běžný život.

Naše cíle:

3. umožnit žákům osvojit si strategie učení a motivovat je k celoživotnímu učení
4. podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů
5. vést žáky k všestranné, účinné a otevřené komunikaci
6. rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat a respektovat práci a úspěchy vlastní i druhých
7. připravovat žáky k tomu, aby se projevovali jako svěbytné, svobodné a zodpovědné osobnosti, uplatňovali svá práva a plnili své povinnosti
8. vytvářet u žáků potřebu projevovat pozitivní city v chování, jednání a v prožívání životních situací, rozvíjet vnímavost a citlivé vztahy k prostředí a k přírodě
9. učit žáky aktivně rozvíjet a chránit fyzické, duševní a sociální zdraví a být za ně odpovědný
10. vést žáky k toleranci a ohleduplnosti k jiným lidem, jejich kulturám a duchovním hodnotám, učit je žít společně s ostatními lidmi
11. pomáhat žákům poznávat a rozvíjet vlastní schopnosti v souladu s reálnými možnostmi a uplatňovat je spolu s osvojenými vědomostmi a dovednostmi při rozhodování o vlastní životní a profesní orientaci

4. Program výchovy a vzdělávání

Program vychází ze školního vzdělávací programu školy (dále ŠVP), a to z kapitoly „Člověk a jeho svět,“ proto je uspořádán do 5 tematických okruhů:

- a. místo, kde žijeme
- b. lidé kolem nás
- c. lidé a čas
- d. rozmanitosti přírody
- e. člověk a jeho zdraví

Program je sestaven pro jeden vzdělávací cyklus, určen dětem od 1. do 5. třídy. Respektuje polohu a podmínky školy.

Každoroční program je ovlivněn motivačním zaměřením celé školy, která si vždy zvolí téma pro příslušný školní rok.

ČLOVĚK A JEHO SVĚT

1. Místo, kde žijeme

Pravidelná činnost	Průběžná činnost	Příležitostná činnost
<p>Vycházky do okolí, orientace, poznávání ulic a důležitých míst v obci, bezpečná nejkratší cesta do školy, pravidla chování na komunikacích v obci.</p> <p>Četba pohádek, pověstí o našem kraji, společné vyprávění, malování pohádek a jejich volná dramatizace.</p> <p>Prohlubování znalosti místa (názvy ulic, místní zajímavosti, změny v okolí).</p> <p>Péče o okolí školy, udržování čistoty.</p>	<p><u>Obec</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - důležitá místa v obci (obecní úřad, knihovna, obchod, MŠ, rekreační prostor za OÚ...) - besedy na téma změny mého okolí, orientace v místě bydliště (plán obce) <p><u>Škola</u></p> <p>Nejkratší bezpečná cesta do školy, (dopravní značky, přechody, železniční přejezd...).</p> <p>Seznámení s prostředím školy (estetika prostředí – čistota a výzdoba prostor školy), seznámení se s řádem školní družiny.</p> <p><u>Domov</u></p> <p>Vyprávění o významu slova, vlastní zážitky, ilustrace, povídání o domově, můj dům- můj hrad, pomoc při úklidu – pomoc pro zpříjemnění prostředí.</p>	<p>Tematické vycházky zaměřené na lepší poznání okolí bydliště</p> <p>Prohlídka prostor školy (např. ředitelna, půda, sklep, tělocvična, nářadovna atp.)</p> <p>Projekt – Co by se mohlo v naší obci zlepšit</p> <p>Den Země – sběr odpadků v lese</p> <p>Kvízy na téma naše obec, doprava</p> <p>Kresba – Dům, ve kterém bych chtěl bydlet</p> <p>Péče o pokojovou rostlinu</p>

ČLOVĚK A JEHO SVĚT

2. Lidé kolem nás

Pravidelná činnost	Průběžná činnost	Příležitostná činnost
<p>Osvojování a dodržování základů společenského chování (zdravení, poděkování, požádání, oslovení úcta ke starším, stolování).</p> <p>Vytváření kladného vztahu ke spolužákům, pozitivního klimatu v oddělení (učit se naslouchat, vycházet spolu bez násilí).</p> <p>Kolektivní, míčové, stolní a společenské hry, vytváření dobrých vztahů mezi kamarády, pomoc, empatie.</p> <p>Dodržování řádu školní družiny a školní jídelny, moje práva a povinnosti</p> <p>Sportovní hry Skupinové činnosti – soutěže, hry, kvízy</p>	<p><u>Rodina</u> Úcta k rodičům, starým lidem, sobě samým, výstavky a malování obrázků (tohle jsem já, moje rodina), výrobky – dárky pro blízké.</p> <p><u>Škola</u> Úcta ke každému povolání – pozorování různých zaměstnání lidí a poznávání jejich významu pro život ve společnosti (pexesa, puzzle, námětové hry, kvízy, rozvíjení jemné motoriky...).</p> <p>Vztah k handicapovaným dětem – vyprávění, sociální hry a komunikační hry.</p> <p><u>Prevence</u> Besedy, spontánní rozhovory (modelové situace - opatrnost při styku s neznámými lidmi, správné řešení konfliktních situací).</p>	<p>Společné hry a soutěže (v piškvorkách, pexesu, dámě...), skupinové činnosti – výroba loutek a div. představení</p> <p>Karneval, strašidelný večer, dětský den ke Dni dětí</p> <p>Výtvarná činnost – výzdoba oken školy, dárečky a přáníčka pro příznivce školy, dárky k zápisu dětí do 1. ročníku, ke Dni matek...</p> <p>Vytvoření vlastních pravidel chování - práva a povinnosti</p>

ČLOVĚK A JEHO SVĚT

3. Lidé a čas

Pravidelná činnost	Průběžná činnost	Příležitostná činnost
<p>Dodržování denního režimu (návyky na pravidelnou činnost – hygiena, pobyt venku, četba pohádky, kreslení).</p> <p>Vycházky, využití volného času, úcta k času – přesuny a činnosti bez zbytečných prodlev, soutěže, sportovní hry.</p> <p>Orientace v čase – minulost, přítomnost, budoucnost.</p> <p>Pozorování ročních období, rozčlenění roku na čtvrtletí, měsíce, dny....</p> <p>Hodiny – znalost časových údajů</p>	<p><u>Hodiny, čas</u></p> <p>Soutěže - měření stopkami, výrobky, (kalendáře, kreslení obrázků – charakteristika ročního období).</p> <p>Vývoj lidského života – dětství, dospělost, stáří (výtvarné techniky, hry, modelové situace).</p> <p><u>Historie a pokrok</u> – besedy a výrobky na různá témata (např.: různé styly oblékání, bydlení dříve a nyní, technická zařízení – rádio, televize, počítač, mobil, kino, divadlo, dopravní prostředky...), pohybové hry, vývoj řemesel (kreslení, malování).</p> <p><u>Zvyky a tradice</u> – význam lidových zábav (povídání), tradice – výroba masek, tradiční pečivo, pomlázka... lidové pranostiky, přísloví, koledy, pověsti o nadpřirozených bytostech (četba, ilustrace).</p>	<p>Hry na řemesla</p> <p>Lidové tradice - vánoční besídka, vánoční a velikonoční dílny, výroba dárků Vaření a pečení tradičních pokrmů a nápojů (jidáše, bylinkové čaje, velikonoční nádivka...) Výroba čarodějnic Výrobky ze slámy, kukuřičného šustí, keramika Kvízové hry (čas, lidové zvyky, roční období, přístroje a nástroje)</p>

ČLOVĚK A JEHO SVĚT

4. Rozmanitosti přírody

Pravidelná činnost	Průběžná činnost	Příležitostná činnost
<p>Četba, využití dětské literatury s přírodní tematikou.</p> <p>Vycházky do lesa, pozorování změn podle ročních období</p> <p>Poznávání rostlin a živočichů, stopy zvěře</p> <p>Péče o pokojové rostliny.</p> <p>Ekologická výchova – třídění odpadu. (papír, plasty, sklo, kov, hliník, nebezpečný odpad, biologický odpad a ostatní), šetření vodou a elektřinou</p> <p>Sledování proměn počasí</p>	<p><u>Prohlubování znalostí o přírodě</u></p> <p>Hry v přírodě (dramatické prožitkové hry – domečky pro skřítky, schovávání...)</p> <p>Práce s mapou a buzolou – orientační hry</p> <p>Práce s atlasem hub, rostlin a živočichů, pozorování změn v přírodě v různých obdobích (nebezpečí - bouřka, silný vítr, mlha, náledí).</p> <p><u>Poznávání živočichů a rostlin</u></p> <p>Besedy – Proč někteří živočichové vymírají, Proč jsme v lese na návštěvě.</p> <p><u>Estetická výchova</u> (hlína, přírodní materiál, odpadový materiál, kreslení v přírodě, výzdoba třídy přírodninami – listy, výrobky z plodů, malované kamínky, domácí mazlíčci, lesní zvěř).</p>	<p>Poznávání, sběr hub a lesních plodů.</p> <p>Přírodovědná soutěž v určování rostlin</p> <p>Postřehové a vědomostní hry v lese</p> <p>Výroba „příšerky“ z přírodního materiálu, barevná mozaika</p> <p>Kvizy – v našem lese, volně žijící živočichové, hmyz, ptáci, ochrana přírody, orientace bez přístrojů</p>

ČLOVĚK A JEHO SVĚT

5. Člověk a jeho zdraví

Pravidelná činnost	Průběžná činnost	Příležitostná činnost
<p>Základní hygienické návyky – sebeobsluha, pořádek, stolování, šetření majetku, odstraňování hluku, větrání.</p> <p>Odpočinek a relaxace</p> <p>Tělovýchovné chvílky, pohybové hry (využití sportovního nářadí).</p> <p>Vycházky do lesa, pobyt na vzduchu</p> <p>Bezpečnost na silnicích – dobře viditelné oblečení, nácvik přecházení silnice a železničního přejezdu</p>	<p><u>Zdravá výživa a životní styl</u> – její přednosti, potravinová pyramida. Besedy o zdravém <u>životním stylu</u> – sociálně patologické jevy (kouření, alkohol, drogy), zdravá rodina – civilizační choroby. Oblékání podle ročních období – otužování.</p> <p><u>První pomoc, bezpečnost</u> – prevence úrazů, důležitá telefonní čísla, ošetření drobných poranění. Blízkost lesa – klíšťata, bodavý hmyz, požáry.</p> <p><u>Sebevzdělání a komunikace</u> využití časopisů, doplňovačky, křížovky, didaktické hry, rozvíjení slovní zásoby, příprava na vyučování, vyprávění, pamětní učení básniček, jazykolamy, smyslové hry.</p> <p><u>Esteticko výchovná činnost</u> rozvoj jemné motoriky, papírové manekýny, textilní koláže, bezpečnost při práci a čistota práce</p>	<p>Kvíz na téma zdraví a nemoc</p> <p>Atletický trojboj a další sportovní soutěže (šplh, chůze na chůdách, přespolní běh...).</p> <p>Zimní radovánky – bruslení, bobování, hry na sněhu</p> <p>Poznávání a sběr léčivků (vaření čajů)</p> <p>příprava zdravé svačiny – zeleninový nebo ovocný salát</p> <p>Nácvik ošetření drobných poranění, jak se zachovat při větších úrazech</p>

5. Časový plán

Délka a časový plán vzdělávání: školní vzdělávací program pro školní družinu je tvořen na jeden vzdělávací cyklus tj. 5 let. Program je doplňován ročním plánem konkrétních činností, rozdělených po měsících, které vycházejí a podporují motivační zaměření školního roku. Roční plán tvoří přílohu tohoto dokumentu, vytváří jej vychovatelka a konzultuje s ředitelem školy.

6. Organizace činnosti

2.1. Škola má pouze jedno oddělení. Provozní doba ŠD je přesně stanovena v tzv. „Provozním řádu ŠD“ pro příslušný školní rok – viz příloha.

2.2. Další podrobnější pravidla – přihlašování, odhlašování žáků, dokumentace, bezpečnost, hygienické podmínky, psychosociální podmínky upravuje a vytyčuje Vnitřní řád školní družiny – viz příloha

2.2. Výchovně vzdělávací činnost ŠD je upřesněna režimem školní družiny, který stanovuje týdenní skladbu zaměstnání.

Přílohy:

- roční plán činností
- provozní řád školní družiny
- vnitřní řád školní družiny
- směrnice pro stanovení výše úplaty ve školní družině